

Asia: VN/26458/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle mikroliikkumista koskevaksi lainsäädännöksi

Esityksen tavoitteet

Huomiot esityksen tavoitteista

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry (myöhemmin EHYT) kannattaa esitystä mikroliikkumista koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksen tavoitteena on parantaa liikenneturvallisuutta ja liikenteen esteettömyyttä. Esitysluonnos sisältää konkreettisia toimenpiteitä, joilla voidaan vähentää muun muassa sähköpotkulaudoilla ja moottorilla varustetuilla polkupyörillä ajamista päihtyneenä sekä sitä kautta tapahtuvia onnettomuuksia ja vaaratilanteita. Päihteet liittyvät keskeisesti mikroliikenteen onnettomuuksiin, sillä merkittävässä osassa tapaturmista kuljettaja on ollut päihtynyt.

EHYT katsoo, että lainsäädäntöön esitetyt muutokset ehkäisevät huomattavasti tehokkaammin päihtyneenä ajamista kuin nykyiset säädökset. Kokonaisuudessaan esitys parantaisi toteutuessaan liikenneturvallisuutta ja vähentäisi onnettomuuksien yhteiskunnallisia kustannuksia.

Esityksen vaikutukset

Huomiot esityksen vaikutusten arviointia koskevasta luvusta 4.2

Esitysluonnoksessa arvioidaan, että esitettyjen toimenpiteiden kokonaisuudella on huomattava vaikutus suurten ja keskisuurten kaupunkien liikenneturvallisuuteen ja liikenteen esteettömyyteen.

Liikennejuopumussäätelyyn liittyvien muutosten, eli kiinteän promillerajan asettamisen ja sen valvonnan arvioidaan vähentävän liikenteessä tapahtuvia onnettomuuksia merkittävästi. Ne vähentäisivät myös terveydenhuollon kuormitusta sekä tapaturmista aiheutuvia sairauslomien ja kustannuksia. Liikenne- ja viestintäministeriön promilleraselvityksen mukaan erikoissairaanhoidon päivystyksessä hoidetuista 1 600 sähköpotkulautataturmasta päihtyneiden osuus oli 45–50 prosenttia, mikä tarkoittaa noin 640–800 alkoholitapaturmaa vuosittain. Säätelyllä ja sanktiolla olisi ehkäisevä vaikutus päihtyneenä ajamiseen. Uusi säätely helpottaisi myös liikennejuopumusten valvontaa. Mikroliikennelupajärjestelmä mahdollistaisi nopeusrajoitusten lisäksi käyttöaikoihin

perustuvat rajaukset. Käyttöä voitaisiin tehokkaammin rajoittaa etenkin yöaikaan, jolloin päihtyneenä ajaminen on yleistä.

Esitysluonnoksessa mainitaan vertailukohtana vaikutusten suuruudelle Norjassa vuonna 2021 voimaan tullut laki, joka mahdollisti kunnille sähköpotkulautojen vuokrauksen laajan sääntelyn. Samanaikaisesti säädettiin tiukasta promillerajasta. Vuonna 2022 Oslissa kävi ensiapupoliklinikalla 64 prosenttia edeltävää vuotta vähemmän sähköpotkulautailijoita. Myös Suomessa on onnettomuuksien ehkäisemiseksi kannatettavaa ottaa käyttöön promilleraja mikroliikenneluvan rinnalle.

EHYT katsoo, että kaiken kaikkiaan uusi sääntely ehkäisisi tehokkaasti päihtyneenä ajamista ja liikenneonnettomuuksia sekä vähentäisi yhteiskunnallisia, etenkin terveydenhuoltoon kohdistuvia kustannuksia.

Mikroliikennelupa

Huomiot mikroliikennelupaa koskevista ehdotuksista

Yhteiskäyttöisten kevyiden sähköajoneuvojen tai polkupyörien vuokralle tarjoaminen edellyttäisi jatkossa palveluntarjoajalta voimassa olevaa mikroliikennelupaa, jonka myöntäisi se kunta, jonka alueella palvelua tarjotaan. EHYT katsoo esityksen mukaisesti mikroliikenneluvan yhdessä promillerajan ja sen valvonnan kanssa ehkäisevän tehokkaasti onnettomuuksia. Käyttöaikojen rajoittaminen on merkittävä keino ehkäistä päihtyneenä ajamista, sillä suuri osa sähköpotkulautaanonnettomuuksista tapahtuu yöllä ja kuljettaja on usein päihtynyt.

Promilleraja

Huomiot kevyiden sähköajoneuvojen ja moottorilla varustettujen polkupyörien kuljettamisen promillerajaa koskevista ehdotuksista

EHYT pitää erittäin kannatettavana ehdotusta, jonka mukaan tieliikennelaissa säädettäisiin 0,5 promillen rajasta moottorilla varustetun polkupyörän ja kevyen sähköajoneuvon kuljettamiselle. Laissa säädettäisiin lisäksi huumausaineiden käyttöä koskevasta rajasta. Sanktiona päihtyneenä ajamisesta kuljettajalle voitaisiin määrätä liikennevirhemaksu.

Nykyinen sääntely ei ehkäise riittävän tehokkaasti päihtyneenä liikenteeseen lähtemistä. Promilleraja antaa selkeän viestin siitä, että päihtyneenä ei tule ajaa. Se helpottaa liikennevalvontaa ja antaa poliisille paremmat mahdollisuudet puuttua päihtyneenä ajamiseen. Lähes kaikissa muissa Euroopan maissa on käytössä promillerajat moottorilla varustetun polkupyörän ja kevyen sähköajoneuvon kuljettamiseen, eli uusi sääntely olisi linjassa yleisen eurooppalaisen sääntelyn kanssa.

Liikennevalvonta

Huomiot liikennevalvontaa koskevista ehdotuksista

Tieliikennelakiin lisättäisiin uusia säännöksiä, jotka mahdollistavat mikroliikkumisen promillerajan noudattamisen valvonnan. EHYT näkee myönteisenä, että muiden mikroliikkumismuotojen ohella myös tavallinen ja sähköavusteinen polkupyöräily on ehdotetuissa säädöksissä huomioitu, vaikka promillerajaa ei polkupyöräilyyn esitetä.

Polkupyörän, moottorilla varustetun polkupyörän tai kevyen sähköajoneuvon kuljettaja voitaisiin määrätä kokeeseen tämän mahdollisesti nauttiman alkoholin tai muun huumaavan aineen toteamiseksi. Lisäksi tieliikennelakiin lisättäisiin poliisimiehelle, rajavartiomiehelle ja tullimiehelle oikeus kieltää ja tarvittaessa estää polkupyörän, moottorilla varustetun polkupyörän tai kevyen sähköajoneuvon kuljettajan ajo, mikäli kokeessa havaitaan tämän nauttineen alkoholia ja päihtymys vaikuttaa ajokykyyn. Tällä hetkellä vain moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajan ajo voidaan estää. EHYT katsoo näiden olevan erittäin tärkeitä lisäyksiä tieliikennelakiin ja parantavan kaikkien tienkäyttäjien turvallisuutta.

Liikenteenohjauslaitteet

Huomiot uusia liikenteenohjauslaitteita (liikennemerkki ja tiemerkinä) koskevista ehdotuksista

-

Ajoneuvolain soveltamisala

Huomiot ajoneuvolain soveltamisalan muuttamista koskevasta ehdotuksesta

-

Muita huomioita esitysluonnoksesta

Huomiot muista mahdollisista asioista

EHYT pitää erittäin tärkeänä, että lainsäädännöllistä keinovalikoimaa liikenneturvallisuuden lisäämiseksi ja päihtyneen ajamisen ehkäisemiseksi laajennetaan. Esitetyillä toimenpiteillä voidaan konkreettisesti ehkäistä onnettomuuksia, vähentää niihin liittyviä kustannuksia ja parantaa liikenteen kokonaisturvallisuutta kaikkien tienkäyttäjien kannalta.

Mikkonen Juha
Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry

Luoto Heikki
Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry